

Atstāstājs:

Baltijas Semkopja Administrācija, Ār-Rīgas Rātsmēģe Nr. 14, Puhziņu Gēderta un beedra grahmatu-bode. Beftam Rīgā: Altberga un Kapteina grahmatu-bodis. Zitās pilfēhtās: wifās grahmatu-bodis. Uf laukcem: pee pagastu-waldem, mahzitateem, fkolotajeem, zc.

8. gads.

Rīgā, 27. maijā.

Wakfa ar peefuhfifhanu par wafu:
Ar Peeliftumu: par gadu 3 rubl., bej Peeliftuma 1 rubl. 60 kap.
Ar Peeliftumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., bej Peeliftuma 85 kap.
Wakfa ekfpedizija un grahmatu-bodis fanemot:
Ar Peeliftumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., bej Peeliftuma 1 rubl.
Ar Peeliftumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., bej Peeliftuma 55 kap.
Peeliftums ween par gadu 1 rubl. 50 k., par 1/2 gadu 80 kap.

Subinajums, par 8 kap. fiftu rakftu rindim, nem pretim G. Alunans, Felgawā; Seepinfā, Sehtis; Salleneeks, Bauftā, un administrāzija, Rīgā.
Baltijas Semkopja redatzija, administrāzija un ekfpedizija atronahs Ār-Rīgas Rātsmēģe Nr. 14.

Saimneezibas nodala.

Preekfchlasifjums pahr kartufelū audfinafhanu Madleenes semkop. beedribā, III, 1882.

(Beigums.)

2. Dfchlapinfā, fchis labais, it fmehtigais kartufelis, teef pee mums wehl maf audfinaf, laifam zaur to, ka naw til rafchigs un pamaf; fchis sortes kartufeli ir balti, apaki, miltaini un faldigi ehfchanai, un no flimibahm til ahtri neteef wif maitati.

3. Weena balta, no Wahzlemes eewesta, Dfchlapineem lihdsiga fuga ir gauscham fmehtiga, bet wehl loti maf pee mums isplatita.

4. „Carly Rose,” Amerikaneefchu Roschu kartufelis, jeb ahtraudfif; fchis no Angla Bredse eeadfinaf, auglifs un agri ehdamf kartufelis, ir tas wifu agrakais preekfch branfufcheem, ifturigs pret flimibahm un augliga seme ifdod gauscham bagatus auglus; wifch ir 7 nedelas pehz fahdifchanas jau ehdamf, lai gan wehl glufchi uhdemains. Zaur fawu ahtru augfchanu wifch ir ahtri daudf zeenitaju eeguwif. Kartufelis no redses ir waj nu eegarens, waj apafsch fa ola, drufku plafans, paleels, gaischi rosa, eefsch balta, ihpafchi uf pawafari ar farlanahm ftrihpahm, azis papilnam un pufdfifas; ifaugufchi pumpuri eefarkani un daudf ahtraki fahf augt, nefa pee zitahm fugahm; laftri wideja leeluma, ahtri un fpehzigi aug, lapas tumfchi fahas, seedi balti un reti atrodami kartufeli aug turwu ap lafsteem, zaur lam tof der pehz Gūlifa metodes fahdit.

Peefifhm.: Nowahriti eeguwa pee beedreem leelu labpatifschanu zaur fawu gahrdumu, it ihpafchi 2. un 3. sortes kartufeli.

Wehl man bij zeriba, lahbas jaunafas, no lahda beedro if Wahzijas paflelfetas fugas preekfcha rahdit, bet ta fa fchi fehla wehl naw atwesta, tad grihu til fchis fugas tuwaki aprafstif, zeredams, ka rudeni ar wifcham wairaf eepafifhtimees. Schis fugas ir:

5. „Schoteefchu Schampion” kartufeli, teef audfinaf leela mehra Anglijā un Schotijā; fchi sorte teef eeflaweta par gauscham auglifu, miltainu un ifturigu, wifra efot ihpafchi ftrira pret flimibahm. Schim kartufelim ir fmalta, balta mifa, eefchpufe eedfelta, no wideja leeluma, pehz formas drufku garenu apafsch, dasch fuhraifns, ar dikti fhmigahm azim, aug turwu ap lafsteem, zaur ko darbs pee norafschanas teef atweeglinaf; wifch wahrahs labi, pee lam mifa ftripi plifhi. Chfchanas fira wifru peeflafa pee labeem kartufeleem; pehz ahfchanas wifch teef wehlajem peeflakitif. Laftri aug ftripi, tumfchi faki, gandrihs nemas neseed. Schampions ir ar daudf zitahm fugahm fmagas, flapjās weetās ifprowetif. Kad zitās fugas kartufeli pawifam fapuwā, jeb maf ween lahdi wefeli palifa, tad wifch wehl bij glufchi wefels.

Schampion kartufelis ir 17 ahfsemju beedribās lihdi ar „Carly Rose,” „Dabertfche” un „Schneefloede” ifprowetif un wifzaur par ifdewigalo atrafis; zaur zaurim no puhfweetas ir dabutif:

- 1) Schampion 180 puhru.
- 2) Carly Rose 132 „
- 3) Schneefloede 107 „
- 4) Dabertfche 102 „

6. „Richtera Imperators” ir no pafifhtamā dahfneeka Richtera if flaweno „Carly Rose” un Peterfona flaweno „Victoria” fehlahm audfinaf un ir itin labs, leels faimneezibas un baribas kartufelis, wifram ir balta mifa, balta eefsch, aug laftrā seme un ifdod papilnam auglu; fmalts ehdamf kartufelis tas naw. Widejee no fchis sortes ir wairaf apaki un leelake eegareni, fuhraifni; laftri aug ftripi un ifdod brihnum daudf auglu, tadehf pareti fahdami.

Muifchneeks Rimpau, Cunrawē, ir no fchis fugas fawās purwainās laudf 135—150 puhru no puhfweetas ifdabujif.

Prowes fhanzija Darmfiate ir „Imperator” 1878, 1879 un 1880. gadā otu til auglus dewif, fa wifas zitās fugas un arifdan pret flimibahm par itin ifturigu ifrahdijeem.

Friedberga semkopibas beedribā ir no 20 ifprowetahm sortem „Imperators” par wifaugligalo un preekfch faimneezibas par jo eewehrojumu atfifhtif.

7. „Magnum bonum.” Schi preekfch 5 gadeem zaur flaweno Anglijas fehlas kantori „Sutton and Sons” andelē nahfufe un zaur A. Buech fgu Wahzija eewesta kartufelu sorte, ir lihds fchim wifpahrigi par auglifu un pret flimibahm un puhfchanu par ftriru atfifhtā. Schis kartufelis peeder pee neerem lihdsigeem kartufeleem, ir ar gaischi dfeltenu, lihds netihri baltu wifu, weenā galā drufku teewaf, ar glufchi gludahm azim, baltu miltainu eefschu, wahrahs ihpafchi miltains un ir gauscham gahrdf preekfch ehfchanas; kartufeli no wideja leeluma, aug papilnam un zeefchi ap fahdu; laftri aug tafni uf augfchu it tumfchi faki, ar wioletem seedeem. Sesta wifpahriga kartufelu ifstahde, Londonē, 22. feptembri 1880. gadā, nofpreeda: „Magnum bonum” un „Schampion,” ir fchim brihsham wifulabafahs kartufelu furtēs.

Pehdigi wehl peeminu, ka no jaunafahm fugahm ir eewehrojami:

„Carly Ohio” un „Reisar” kartufeli preekfch weeglas, „Schampion” un „Zwidauer 40 pumpuraineem” kartufeli preekfch fmagas, „Richters Imperators” un „Dfeltena Rose” preekfch laftrā seme derigi; pehdejās furtēs kartufeli efot gauscham miltaini.

Ahbolina fwarf semkopibā.

No wifsem muhfū lopu baribas augeem ahbolina sortes (it ihpafchi farlanais ahbolinfch) eemem pirmo weetu semkopibā. Nebuhs gan neweena semkopja, kas ahbolina wehrtibu un fwaru zil nezil nepratifs nofwehrt un laifam neweenas, jeb ari tilai retas faimneezibas, kur tas, waj nu leelumā jeb mafumā, netapju koptif un audfinaf — ihpafchi tagad, kur laulus pehz jaunafahm faimneezibas iftemahm apfrahda. Semkopji. fwei leelafas teefbas ahbolina kofschanaf fawās faimneezibas peefchifruschi, nefchelofoes nefad par wahjeem lopeem un flifteem falku mehfleem, un kur buhs trefni mehflū un labi lopi, tur ari semkopibas fahwollif uf sema wafahpeena nefahwehs.

Weens no fwarigafajeem semkopibas fautajumeem ir fcholaitu prafifhana pehz wairaf un labaka lopu ehdamā. Salmem un pelowahm, kas fenaf fa weenige pamatige lopu barofchanas lihdselki laftrā faimneezibā atradahs, newaram tagad wairf til leelas robeschas eerahdit, ihpafchi jau tadehf ne, fa zaur teku audfinafchanu zenfchamees fawu lopu wafifu pahrlabot. Tahdās apfahfifis ir falmeem ta pehdiga weeta eerahdama, tas ir, newif wehderā, bet apafsch fahjahm, fa pafafifcheem. Preekfch teku mitinafchanas un ehdinafchanas mums ir jaiswehl weelas no mafafa aptampuma, bet ar leelaku barofchanas fpehtu; fcho ufdeuwumu ifpilda waj nu labs feens jeb ahbolinfch. Bet leelakā dafa no muhfū laulfaimneeeem atradifees tahdās faimneezibas apfahfifis, kur plawu un feena kofschanu til mafā mehra war weizinat, tā fa fchis robe uf wifadu wifhi pa ziteem zelem jarauga ifpildit. Un fchahdās faimneezibas ir ahbolina kofschana pawifam nepezeefchama wajadfiba.

Tapat fa ahbolinfch labas kofschanas un retas rafchas fira pirmo weetu ftraj ziteem fahlu augeem eemem, tapat tas eemem ari gandrihs pirmo weetu barofchanas fpehzibas fira. Peewedifim fche lahduf peemehrus. Rihmifki ifmelelot ir atrafis, fa 100 mahzinaf laba, nefamaitata ahbolina bej faufas baribas wehl 10% flahpelli fatur. weelu, 38% flahp. nefaturofchu weelu un 1—2% efas; 100 mahz. laba feena fatura: 8% flahp. fatur. weel., 40% flahp. nefaturofchu weelu un 1—5% efas; pehz feena wehrtibas nemot, 90 mahz. ahbolina ir tilpat wehrtas, fa 100 mahz. feena. Tā tad ftrajiba ftraj ahbolina un feena wehrtibu naw nemas til neeziga.

Tahlak ahbolina kofschana un rafchofchana ir no trihs fahrtigas fwehtibas laftrā faimneezibā. Pirmahrt ahbolinam (fewisfki farlanajam ahbol.) ir tas labums, fa tas muhfū klimatef jo brangi ifdodahs un ari aulfro seemu labi pahzjeech; otrahrt tas ifdod no weenas puhra weetas seme, pee tahs pafchas kofschanas, daudf wairaf baribas, nefa zita lahda tam lihdsiga fahlu fuga un trefchahrt tas augdams semi pazel, pahrlabo. — Schis rindinas, domaju, pahrliezintahs laftru fchahbigo semkopi no ifhtās ahbolina wehrtibas. — Bet lai par daschadahm ahbolina sortem waretum flahdrifā nahft, grihu fche daschas no tahm

fewisfki apfkatit. Pirmā, pee mums wifwairaf ifplatita ahbolina forte ir:

Sarkanais ahbolinfch.

No wifahm ahbolina sortem ir farlanais ahbolinfch pee mums wifwairaf un labaki pafifhtams, ko peerahda ari tas, fa to jau wairaf gadus daschās faimneezibas audfina. Un fchi zeenifchana no semkopju pufes naw farlanajam ahbolinam bej pamata peefchirta. Leelajam augumam un ftriprai rafchai, ko farf. ahb. pee pareifas kofschanas if gadus atmet, nelihdsinafees gan neweena zita ahbolina forte. — Pirmo gadu, kamehr farlanais ahbolinfch wehl ir maf un jaunf, tas ufurahs wifwairaf no seme wifchahrtas, bet wehlfaf, no oira lihdi trefchajam gadam, tas iffuhz wairaf lauka apafschgrunti. Rā wifas fahlu sortes, tapat ari farlanais ahbolinfch pagehr fawā augfchanas laifā ar weenu seme miltumu, tadehf tas faufds gads un pa-augfhtās weetās ne pufi no ifhtās plaujas neatmet. Tahlak farlanā ahbolina neifdofchanaf war ari kalku truhlums seme buht par zehlonu, jo tam ir kalki preekfch kreetmas atihfifchanahs un ifdaihofchanahs jo leelā mehra wajadfigi. Tadehf ahbolina lauku weegla pahrlalkofchana nepaleef nefad bej kreetneem panahfumeem. — Ahbolina wifleelafais eenaidneeks ir pliffalas pawafarās, furas fmalts fahdinus tā if seme ifwehl, fa daudf no teem zaur faufumu un ziteem flahdigeem gaisa eefpafdeem pawifam bofā aifteet. Scho neuhfchonu waram zil nezil nowehrfi, kad tahdu ifwiltu ahbolina lauku ar fmagu bluki weenu jeb wairaf reifas peewelam, zaur ko ifwiltos ahbolina fahdus atkal atpreefcham atpafaf. — Pret tihru, kreetni iffrahdatu druwu ir farf. ahbol. arweenu pateizigs; zeefainā, nefahlu pilnā seme tas nefad labi neifdofees, ja ari laifs preekfch tam deefin zil ifdewigf buhtu. — Auglu fahrtibā ir farlanais ahbolinfch ifkatru reifi pehz frefchas mehlflofchanas eegrofams, lai tas pirmo un ari otro gadu labu rafchu ifdotu. Tapehz tas wiflabaki uf seemas febjas febjams.

Tā fa farlanais ahbol. fawā augfchanas laifā ftripi seme apafschgrunti iffuhz, lehti noprotams, fa tas atkal uf to pafchu weetu til drihs newar atgreftees, preekfch lam ir 8—10 gadi wajadfigi, lai seme atkal no jauna tahdus weelus eeguhtu, ko ta zaur ahbolina fehchanaf faudejufe. Ja no farf. ahbol. wehlomees laftru gadu kuplu plauju peedfifhot, tad tahds laufs ar fmalu kompostu jeb wirzi, furai pa pufei uhdens peeleets, mehflajams; ari gipfehchana uf lapahm ir loti teizama. — Ar plauju naw ne lad janofawejahs, ta arweenu preekfch pilnas ufseedeefchanas ifdarama, jo wehlfaf pauts ahbolinfch faudē daudf no fawas wehrtes un garfchas. — Preekfch fehlas naw nefad wifu trefnais ahbolinfch nemams, jo ir ifrahdijeem, fa otra plauja jeb atahls daudf wairaf fehlu ifdod, nefa pirmais augums. Sark. ahb. fehla patura fawu dihgfchanas fpehtu tilai lihdi trefchajam gadam; ari otra gadā jau ne dihgft wairf 20—30%.

Baltais ahbolinfch.

Peē mums, baltais ahbolinfch wehl wifpahrī naw auglu fahrtibā ufneems — tas aug fche un te plawās un grahwmalās. Sawa iffuma dehf tas nefad naw weens pats, bet arweenu ftraj ziteem fahlu augeem febjams. Wifch aug loti beefi un ifdod tadehf pee wifa mafā auguma itin labu rafchu. No wifsem muhfū mahju lopeem, it ihpafchi no aitam un jauneem jehreem tas teef jo gahrdi ehfif, jo tas ir fpehzigs, fmalts un garfchigs. Wifra tahlafās kreetmas ihpafchibas pafahw wehl eefch tam, fa tas 3—4 gadi jo labi iffahw un ari ftripo noehfchānu, kas pee aitam noteef, weegli panef. No agra pawafara lihdi wehlfam rudenim ufurahs ta labakā ganiba.

Rā finamā, farlanais ahbolinfch iffuhz ar fawahm garahm faknem wairaf seme apafschgrunti, kamehr baltais ahbolinfch, faram tilai ifhas faknes, wairaf no lauka wifchahrtas pahrtteef. Rabi mehflotā seme eefel baltais ahbol. loti ahtri un zel pehzaf kuplu truhmu. Schis ahbolinfch aug un ifdodahs tilpat fmagā mahla, fa ari weegla fmitif seme, bet pagehr, fa wif ziti fahlu augi, ftriru seme miltumu. Wiflabako feenu ifdod balt. ahb. jauktis ar farlano un bafarda ahbolinu. Sehla ir no eefarkani dfeltenas krahfās, loti fmalta un rafchiga, un peeteef preekfch fehchanas pilnigi 2 mahz. preekfch puhraweetas, lai pehz jo labu ganibu panahftum.

Bastarda abholinisch.

Reti gan buhs wehl zita lahda abholina sorte til leelisku isplaitichanos semkopiba atraduse, ka bastarda jeb Sweedru abholinisch. Semkopji sabla wizu tuwal eewehrot, atlahja zaur peedihwojumeem wina kreetnäs ihpafchibas un nodibinaja tam drufku nahlotni. Un bastarda abholinisch to ari pilnigi pelnijiis:

- 1) tas aug un isdodahs wifäs semes fähtiräs, tur, tur farlanais abholinisch nemäs jeb tilai loti wahju plauju atmet. Tamdehl ka tas semei tildauds mineraku weelu neiffuhz ka farlanais abholinisch, to war atfal pehz 4 jeb 6 gadeem us to paschu weetu atlahrtot;
- 2) tas isdod pee puflihdsigas mehlfoschanas pilnuus 3 gadsu labu plauju un neiffalt tai stiprakaja seemä;
- 3) wina baribas spehks un wehrte ir 13% leelaks neta farlanajam abhol., so tas ir smalks un lapains, un
- 4) tas teel ar retu gahrduinu no wifseem muhsu mahju lopeem ehfäs.

Bastarda abholinu ween feht, naw ihsti teizami, jo tas tad neatmet til pilnigu plauju, bet ar zitahm derigahm sablu sortem kopä jaulks, tas isdod jo garfchigu, wefeligu feenu. Sehla ir dauds smalkaka neta farlanajam abh. un no eefatganas krahfas; preefch jaulfchanas peeteel 3-5 mahrz. us puhraweetas. — Shi abholina labuma dehl buhtu ja wehlahs, ka tas neweendä fainneeziba netruhkku.

Wund-abholinisch.

Shis abholinisch teel wifä Giropä lopts un ir tikpat tablu seemekös, ka ari filds deenwidäs leel- un maigruntäs atrodams. Pee mums shi sorte ir wehl pufstwehfa un fainneezibas mas isplaitita. Labi buhtu, kad semkopji pee mums to fahktu jo tuwal eewehrot, ismehginat un tam derigu weetu eerahditu, jo:

- 1) tas isdodahs brangi wifäs weegläs smilts semes, tur no zitahm abholina sortem tilai wahja plauja atlez;
- 2) tas isteel ar pawahju mehlfoschanu un isdod no puhraweetas pee prahtigas kopfchanas 8-9 birtawi garfchiga feena;
- 3) istahw 3-4 gadi, neiffalt tai stingrakaja seemä un — laika plauts — ataug jo labi wehl otrreis;
- 4) pehz 4 gadeem to war atfal tai pascha weeta feht.

Kopfchana pee wund-abholina ta pate, la pee farlanä abholina. Semei wajaga buht flaidrai un labi isstrahdati. Ar zitahm sablu sehflahm jauzot, derigs schahds mai-sijums:

10-12 mahrz.	wund-abholina.
2-3 "	bastarda "
2 "	baltä "
2-3 "	apixu "
8-9 "	timotejas sahles.

Ar plauschanu ir loti jaismanahs; ta jaefahl jau preefch pilnäs seedefchanas, jo wehlak wina steebri pahraug un top lopeem preefch ehfchanas zeeti un negahrbi. Wifäs weegläs smilts semes shis abholinisch loti teizams.

Apixu abholinisch

aug pee mums täpat wehl ka baltais abholinisch, schur un tur plawäs un grahamaläs, bet lahtigi lopts tas isaug 1 1/2-2 pehdas leels un isdod garfchigu, lopeem weegli fagremojamu feenu. Wifawiral to mehds ar zitu sahli jauktu feht, tapehz ka tas ir loti smalks un pasuhd jau otra gada. Sehla ir dseltena un ne wifai dahrga; preefch jaulfchanas janem 3-4 mahrz. us puhraweetu.

Steinhardtü Krifchjahnis.

Wifpahriga data.

Zauna Leifchu filologiska beedriba.

Masflawas uniwertitetes profesori nodomajufchi, „Leifchu filologisku beedribu“ dibinat, kuras noluhks buhtu, Leifchu tautas walodas un etnografikus materialus krah. Beedribas statuti jau isstrahdati un tapfhot drihfa laika tautas apgaismofchanas ministerijai eefneegti; Peterburgas uniwertitetes profesori usajinati, lai tee ari pee jaunä, siniga noluhla peedalitos.

„Golofs“ pahrunä garaä rakfa jaunäs Masflawas beedribas nodomus un fala, ka scho beedribu gan laitam ar to noluhku dibinajot, lai ta fensios to preefch pahri gadeem Leifchds, Pruhfchu Leetawä. pee Kreewijas reetrumu robeschahm dibinato Leifchu literarisko beedribu pahrespeht; bet scho noluhku gan jaunä beedriba geubti aifneegfhot, jo Wahzeefchi efot gudrati ne la tee isleelotes un ne-efot wis fawu beedribu Berlinä, bet efot to pascha Leetawä dibinajufchi, tur warot Leifchu tautas kreetnaks spehklus pee fawu nodomu weizinaschanas nemt palihgä, „Golofs“ domä, ka Masflawa, kas gandrihs tuhstoschu wersiu no Leetawäs, ne-efot deriga weeta preefch zitadi teizamäs beedribas fehdehla. Ja beedribas mehrtis ir nopeetna ruhpefchanahs, ka wezä Leifchu tauta ar leelo Kreewu taitu jo tuwu fadraudsetos, tad gan derigakas weetas nebuhtu, ka Masflawa.

„Golofs“ atgahdinä tahlak, ka pee Leifchu tautas nepeedetot tilai Leifchi ween, kas ap Remonu (Wilbas, Kau-nas un Grodnas gubernäs) dshwojot, bet ari Latweefchi, kuri gan ari jaunäs beedribas mehru weizinaschanä buhschot dalibneeki. Un ihpafchi starp pehdejeem beedriba atradifhot dauds kreetnu spehtu, mahzitu wihru, kuri par fawas tautas intereseem ruhpiigi gahdajot un jihnotees.

Tad mineta Kreewu tautas awise fala: Leifchu tautas abejeem leelajeem sareem efot bijis gluschi daschads likens. Leifcheem bija agral ihpafcha walfis Leetawa. Kad tee wezäs Kijewas reetruma pufi uswarejufchi, tad Leifchus pahreemuhfi arweenu wairal Kreewu daba; sem Gedimina un wina pehznahzejeem leetajufchi Kreewu walodu walfis un waldifchanas eestahdäs. Bet jau Jagello laika Leetawa pebeedrojufees Polijai un ihfi eepreefch Jagellonu jiltis ismirfchanas noslehgufi neefchiramu fabeedribu ar Poliju. No ta laika Leifchus nomahlufi Polu un latoku wara, Leifchi gandrihs gluschi pafaudejufchi fawu tautibu. Ifkatriis zil nezil attihfita Leitis pahrewehrtes par Poli, Leifchu walodai un eerafchahm palifufchi tilai neatihfitee, nemahzitee semneeki ufzigigi. Tä tas ari tagad wehl efot Leetawas seemeereetrumu apgabaläs.

Gluschi zitads bija Latweefchu likens. Teem bija loti ilgä jasmol wifgruhtala kalpinafchanä. Pee wizeem eetadahs Wahzu bruneneeki un tizibas wehfineschi. uswareja wizu semi ar uguni un sobinu un nodibinaja tur Wahzu waldbihu. No Wahzeefcheem dibinatam ordenim gan truhla patfahwibas, bet Wahzu tautiba nodibinajahs semä til zeefchi, ka ta ari pee wifahm wehlahahm pahrgrosifchanahm politifka sinä patureja wirfrokun un la nomahktajeem Latweefcheem lihds pat wehlateem laikem wehl wajadseja Wahzeefchu juhgu nesti. Brijwibu tee eeguwa zaur Kreewu waldbihu, mahzibu zaur Luteru tizibu. Sem daschu Luteru mahzitaju wadifchanas radahs skolas, kuras Latweefchi, kas wehl preefch lahdeem ischetredemfmit gadeem bija it nemahziti laudis, bauba eefahluma mahzibas mahtes waloda. Latweefchu waloda ihnahf ap 10 laikrafi*) un Latweefcheem jau it branga literatura, kas tautas wajadfibahm un noluhkeem jau dauds mas kalpo.

Pee Leifcheem no tam naw ne smalkas, Leifchu waloda neisnahf neweenas awises, no tam schim brijfcham newar ne eedomatees.

No wifa ta weegli noprotams, tur ihpafchi nodomatai beedribai wajadfigee darba spehki jamehla, proti Latwijä. Starp Baltijas Latweefcheem ta atradihs jau dauds fagatawotu spehku, lamehr Leifchi wehl us jaunu garigu dshwi jamodinä.

Tä tad gan jaunäs Leifchu-Latweefchu literarifkas beedribas fehdehlim wajadsetu ihsteni buht Rigä, tur tai kreetnu spehku un pabalfitaju netruhkäs. If katrom jau ari sinams, ka schahds darbs it ihpafchi tur weizahs, tur wifäs waja-dshigais materialä, wifä derigee spehki pee rotas.

Wehs fazemam jaunö sinu ar wifleelako preeku, ja ari muhtu wehleschanahs, beedribas fehdehli Rigä redset, nepeepilditos. Tahdas beedribas mums jau fen wajadseja, it ihpafchi, tur no garidsneekem wadita, par „Latweefchu draugu beedribu“ gluschi nepareifi nofauktä „Latwifka literarifka beedriba“ fahlufi zelu staigat, us kuru lairis ihfäs Latweetis un sinibu weizinatajs tilai ar nepatiffchanu pafkatohs, kuras noluhks naw sinibu weizinaschana, muhsu dahrgo tautas gara mantu krahfchana un lahtofchana, bet kura muhsu kreetnaks fwehtuma fefmetajus un weizinatajus apfmeje un nizinä. Lai Deews pafargä muhs no tahdeem „draugeem!“

Daschadas sinas.

No eefschfemes.

Rigas „pirmä mustas-insitutä“ (Marfial-eelä N 4), kas sem mustas direktora E. Siegerta fga wadifchanas fahw, taps ziturdeen un peekdeen, 27. un 28. majä f. g., pulfti, 7 wakarä, musikaligi wakarä, no schis eestahdes mahzkeem un beedreem, isrihtoti. Peedalifchanahs pee abeem schem isrihofjumeem ir katram brijwa, bes ka par ee-eeefchanu buhtu laut kas jamalka, til ween celaischanas biketes (preefch pirmä wafara — dseltenas, preefch otra wafara — bruhnas) ir pee direktora Siegert fga eepreefch jaisnem — lihds zeturtdeenai, no pulfti. 9-11 preefch pufdeerahm. (Ari Peekdeen, no plfti. 9-11 pr. pufd., warehs wehl preefch schis deenas biketes dabut.) Schee musikaligee wakarä top tapehz par brijwu isrihtoti, lai publika ar scho mahzibas eestahdi dabutu jo tuwali eepafihtees; un ari jau Latweefchi us scho eestahdi fawu wehribu greufchi. No 142 mahzkeem, kas scho mustas skolu schim brijfcham apmekle, ir wairal neta 50 Latweefchu jaunawas is Rigas, un tahlahahm Widfemes un Kursfemes weetahm. Weena no Latweefchu jaunawahm, lahda Kursfemes laulskolotaja meita, kura fawu mahzibu schini institutä nupat ar loti lakeem panahktumeem pabei-

*) 9 laikrafi.

gufe, abds augfchä minetös wakarös neffhs daschus eeweh, rojamus flaweera gabalus, storp teem: „Paraphrase de Concert sur l'air Irlandais „The last Rose of Summer.“ No ziteem us programa fihmetem is patihfameem 13 gabaleem ihpafchi peeminami: Schuberta „Simfonija“ C-Dur — 16 rozigi preefch piano; Kummera „Transkripsija“ par motiwi is operas „Lucia“ preefch wijolines, fchello un 4 rozigi piano; behlot 4 dseefmas preefch foptana no Kreuhera un Abta; behlot Lorenza „Rondo“ preefch raga un Haydna „Simfonija“ preefch wijolines un raga, un preefch piano — 8 rozigi, Timpani, Triangel un Piatti. Mag.

If Tihnufcheem. Krahfchänis, jaulais wafaras laika gan ifkatru no mums sakumäs wifina, fahwas un augus wizu augofchä gresnumä apluhlot. Dascham pat war behdas firdi masinateem, zaur behwainigeeem preefeem, to dabu apfpatot war fajuft. — Arflam, ezeschai un fehtuwe leelafais darbu laiks nobeidsees. Tagad semturi fawus laulus apstrahdajufchi, tos apstaignä, apluhlodami, ka rudens wizu gruhos puhlizus atmalfahs. — Seemas sehja, kas weeniga pee mums ir rudfi un abholinisch, jau fawu bagatibas isdewumu ischabda. Rudfi zaurmehra nemot labi augufchi ka smilts, ka mahlu semä. Abholinisch ari labä, bet tilai stipri mehlotä un labi foptä semä, zitur widuwejs. — Wafaras-sehjas isfkatahs schim brijfcham daschadas; ari pa balai faufuma dehl nerahdahs preezigä augfchanä. — Sahle plawäs un lautös dehl falta un faufa pawafara naw nezil wehl augfchanä peechmufees. Til dauds pahre fefopibu. — Ari muhsu krogös atronami fludinajumi pee feenahm peenagloti, kas nosala, ka kroga telpäs til war usfuretees lihds 11. stundai wafarä, isnemot zelotajus — bet muhsu krogä itaid paschi fawa autoritee, dara ka tihf — dshwo faki zauru nakti, ka pa wezam. — Muhsu skolotajs M. Kortana fgs nodarbojahs ar dseefmu dailis kopfchanu jaunelius un jaunawas skolas telpäs fapulzedams. Ka no ufizamas pufes efam dshirdejufchi, tad zeen. Kortana fgs grivot Tihnufchu muifchas jautajä mefcha parkä (tä f. „lejas dahrsä“) ap Lihgas fwehtkeem isrihtot sakumu fwehtikus. Peeprafichana jau notifufe un Tihnufchu dshimifhufchneeks zeen. E. v. Steina fgs laipni mineto dahrsu jeb parku atwehlejis. Brektu Janis.

If Turkalnes. Turkalnes pagastinisch ir loti masä. Pee wiza peeder 10 klauffchanas semes un 3 muifchas fainneeki; 16 pufmuifchas un 2 krogä. No fainneekem peeder pee pagasta fabeedribas tilai fefchi, no pufmuifchahm weens, ziti wifä ir pafeneeki, kas no ziteem pagasteem gubernahm eefahufchi. Muifcha peeder lahda B. lshel. Pagasta eefshwotaji eedalahs diwäs tautibäs: Kreewu un Latweefchu. Firnee ir no daschadahm gubernahm fanahufchi un jau preefch lahdeem gadeem fche fawu laimi ismehgina. Schis ehromotais pagasta fashahwä tad ari istaifa, la lahtiba un tikumiba ir tilko wahra pehz pasihstama. Schini masä pagastinä isgahjufchä gada tifa 5 ftrgi nosagti un 7 flehtis islaufas; kauschanahs krogös ari naw reta leeta. Solu fche usbuhweja tilai 1880. gada, kuru tagad apmekle kahdi 30 behrni. Lihds tam laitam behrni fapulzejahs fenakä meldera mahjä, no kuras tagad pee jaunahs skolas kuhriku usbuhweja. Lihds tam laitam behrenus mahzija kahds Kopafchu muifchas kalps. — Sainneeki ir wehl arweenu wifä laimigi rentineeki un maksä no 11 rublu fahlot, lihds 15 un pat 18 rublu par dahlberi. Seme pehz mehneeka wehrtifchanas peeder pa leelafai balai pee 3. un 4. fchitras. Kontrakti fainneekem neteel rokä doti, nedf ari pee draudfes teefas apfiprinati. Muifchas pahrwaldneeks, ahrfemneeks, eeleel un isfen fainneekus bes laut lahda tahlakas fuhdibas un leetas ismellefchanas. Wifsch turahs wehl arweenu pee wezäs wifses; kurfch tam neprot rotas laifit un fwenixu, jahliki waj fweesta fpainiti peeneft, tas ir fuhrgalwigs un teel no mahjahm isdshis. Ja pagasta teefas wihri winam laut fo dara preti, lam beefchi ween janoteel, tad tee teel bei fehlahstibas no mahjahm isdshiti un ziteem fainneekem ar draudefchanu peeflodinatäs, wixus fawä pafpahrne neufnemt, tä ka fcheem ir fawas pagastis jaatfahj un raudadameem jagreesch fawai dshintenei mugura. Ap deramu laifu teel no muifchas pahrwaldineeka arweenu mefchafargäs isfuhfittis, lai peekodina fainneekem, kuri kalpi naw jader; kurfch pawehlei preti, tam poscham pawafari manta us rateem.

Täpat ka muifchai pahrwaldneeks, ahrfemneeks buhdams, pats us pafes dshwo, ta ari wifsch zeeni wifus pafeneekus. Wifsch pats pee fewis fawä muifchä peetur nedrofchus zilwekus, kas isgahjufchä rudeni it gaischi peerahdijahs. Pagasta ftrihwers wizu bija luhdhis wairal reises, lai turot labaku pahrraudfibu pahre pafeneekem, bet tas netifa eewehrotis, lamehr kahds tehwinisch, kas muifchas deeneta fahweja, nosaga wairal firus, tilka peekeris un atrahs, ka bes pafes bij dshwojis un tad nodots augstahm teefahm. Tahda ir Turkalnes muifchai walde. Par muhsu semneekem, Latweefcheem, jafaka, ka tee ir ufzihgtigi un dfenahs labprahf us wifa laba, ka til nebuhtu til dauds to kawelku, kas wixus no tam aiflawe. — P.

No Sezes un aplahrtines. Pee mums daba tagad pilnäs seedös. Par seemas sehju ari gods Deewam, war

prezatees. Lai nu tikai mīklais Deems to lihdj galam uftur. Par wafarajas fehfchanu pilnigi newaram ifgu drot, waj tā buhtu agrati, tā ziteem gadeem fehfjama waj nē. Kā tagad redzams, tad ap meefchu fehfjamo laiku rudsi buhs nofebejufchi, jo tagad jau wahrpas ifplauku fchās. Linu fehfchanu jau daudzi domā atmeft, jo pee til semahm linu zenahm, tā pagahjufchās gaddis ir bijis, tee ne puhlika neatmaksā. Bet ko gan fchee semei nepa dara? Zitadi mehs ar wifahm fadsibwes buhfchanahm pilnigi teefkam zauri — nelahdu truhkumu nemanam. Nē, — ir gan truhkums, weenumehr manams truhkums, bet — mehs to nemanam, tā kafot, pahz galwu laifcham. Schi truhkums ir: mums naw neds zilweku, neds lopu daktera. Kad kahdreis, kas tā finams beeschi noteef, waj behrnifch, waj peeaudis zilweks, waj lops faflimf, tad mehs ejam werfcham pat juhdfehmu tablu pee jau fen laids pasifchameem daktereem „pubfchlotaieem“, zeredami, ja fchee newar palibfset, tad flimajam uf wifadu wihji jabeidjahs. Tas mums lihdi fchim nemoft naw prahtā nahjis, tā no mahjita daktera kahds leelats labums zerams.

Sezeefchi! Zil ilgi wehl fnaudifim! Waj jau naw atnahjis laiks pamostees! Ar zitahm eefahdehm ka: flolahm, dfeed. beedr. u. t. t. jau nemas neefam ziteem pakakā. Waj tad fcho robu ari newaretum peepildit? Jau toreis, kad Sezes un Brunawas flolas buhwefahm, bija laiks pee flolas ehlahm peebuhwet daktera dshwolkus, kas toreis daudsi lehtaki bija isdarams. Brunaweets.

No So . . . s. Zil gauschi nopeetni kahdreis muhfchu teefnefchi mehdi buht, to peerahdihis fchahds 1. aprili f. g. notizis atgadijums. Kahds pagasta puika pasneefis teefnefchim maju fihmiti ar usrafku: „April!“ — Japeemin, ka muhfchu pagasta flola ar teefas namu sem weena jumta. — Teefnefchis tuhlika nogahjis pee puikas wezakeem un pawehlejis, lai tee eet uf muifchu, ka puiku waretu par fawu aprilajoku fodu fanemt. Wezaki un puika mineta deena newarejufchi muifchā noluhit un tapeh; tos kafaks atkal uf 19. aprili pasnojis uf teefu. Domehr tai deena netapufchi nemas preefchā faufti un puika tikai par walti wifu deenu drebedams bailis pawadijis. Nu leelais jaunais nofeedsneefis uf 3. majju preefchā fauftis. —

Til tablu muhfchu firotajis. Nesinam, waj aprilujoku dšinejs ari teefkam fodits; tomehr domajam, ka tahdas behrnu pahrfchegfchanahs drihsaf peefchit wezaku norahfchanai, nekā pagasta teefahm, fur behrns, zauru deenu ufgaidams istabā ufturedamees, war weegli ween ar daudsi nekreenakeem jokeem cepafchtees un pee teem patifchchanu atrasti. Sikeris.

Zefwaines. Muhfchu R., tā weenigais „Latw. Aw.“ nehmejs loti nemeerā ar fcho pehdejo, jo winas pagahjufchās nedelas peelikumis atnahza pufe bes wahrdeem, bij gan fpeests, bet truhjis melnuma sahles, tapeh; newareja nemas falafit; flolas un bafnizahs fiahm truhla eefahluma un gala. Teiz, ka fchis par walti to dabujot, efot tahdas rihmes nofuhthijs preefch drufchchanas. Ari Bufcha kalenderis teef fmahdets, jo fchis Kubanes turgu ir eefihmejis weenu deenu wehlakt, ta ka dafchi walti nobraukajufchi: — turgus jau bijis otra deena notirgotis. — Tagad wif preezajahs par labo laiku, bij faufs, ka fahla bafchitees peh; leetus, bet nu nolihjis ka tihrumi un plawas fahw itin brangi — zeriba uf labu plauju.

Zefwaines dr. parahdijufchis karstuma guka (tishus), ta ka jau no brugu teefas bij pawehle greeftees pee daktera leelkunga. —

Dkzijoni beigufchees. Dehti apfopj semi, pludina plawas; meiteefchi raida gofnizahs un aitzahs sahliē un aush seemas wehrpumu. Gbnizi preezigi fpiridina fawus seemas flolā pahrwehtufchahs bahlos ghimifchus. Wafaras flolneeku wehl ir maf — fpiridinajahs abri maija gaisā. II. Zefwaineets.

Par Straupes femkopibas beedribu runajot, „M. W.“ № 6. fch. g., kahds — a — s lgs usdod, ka wifch no dafcheem — to ftrapa ari no manis — Str. femkopibas beedribas lozekleem finat dabujis, ka mineta beedriba nofpredufe, „Balt. Semf.“ preefch fchi gada peenemt par fawu wifpahrigo wadoni un organu. Uf fcho min. beedr. preefchneeks P. Rügler f. „M. W.“ № 13 fch. g. ifklaidrojis, ka tas tā wis naw. Tam preti tas patis — a — s l. „B. S.“ № 19., nofauz to par if tizama awota fmetlu fizu. Pateefbai godu dodot efmu peefpeefis, atklahiti apleezinat, ka neefmu nelad — a — s l. tā ufdewis, tā tas to grib ufsteekt, bet gan — tā tas ari pateefiba notizis — ka Str. femf. beedr. ir nolchmufe, „Balt. Semf.“ preefch fch. g. no beedr. pufes aboneeret, pee lam, tā patis par femi protams, naw nemas aiflegts tizis, bet turpretim beedribai tas itin patifhlami, ka „Balt. Semf.“ wina ismechginajumus, pahrfpreedumus un eewehrojumus labprahit ufneem fawās telpās, tos tahdā zelā nododams ari zitu femkopibas beedribu un plafchakas publikas pahrfpreefchanai. R. L.

Oberpahles draudse, tā „Tartu Geesti Seitunga“ fahfita, L. pagahs ufubwejis jaunū flolas namu. Bet pirmis nams bijis pilnigi gataws, flolas walde fteigufchis tuhlika to eefwehtit un flolotaju amatā eelift. Pagahs negribejis to flolotaju nemas peenemt, un tadeht ka flolas

nams wehl nebijis ifsti gataws, tad pagasta walde negribejufe ta eefwehtitajus un flolotaju ufspedejus tajā eelaift. Bet par to, tā pagasta walde bijufe tahda „vretneze“, tad flolu walde „ajinajufe draudses teefu palihgā un ghajufe otu reis uf flolas namu mineto darifchanu ifpildit. Bet nama darwis bijufchahs atkal aifflchgas. Tadeht logi tikufchi ifplehsti, pa teem eewets eefchā, durwis attahfitas no eefchpufes wala, nams tizis eefwehtis un flolotajis amatā eelifts. Tahdas leelas noteef wehl tagad „flawenā“ Baltija. Pagahs buhwe ar puhlehm flolas namus, bet par ta waldischanu, flolotaju peenemfchanu un fawu behrnu flolofchanu teem naw teefbas ne wahrdira lihdi runat. Zerams, ka zaur senatora rewifiju fchahda neuhfchana ari tiks pahrlabota.

No Behrnawas apgabala rakfta „Tartu Geesti Seitunga“, ka Wolfedes dšimftkungs faozinajis wifus fawa pagasta fainneekus 21. aprili pagasta namā un lizis wizeem tur pasinat, ka wina namufufe pawehle, pagasta fainneekem pawehfhit, ka wina ja-atlahfshot wifem fawa pagastu fainneekem flaufta, ta ka wizeem wifa flaufta, ka mehflu ifwechana, semes apftrahdafchana, labibas fawahfchana, katufeku rakfchana, malkas peewefchana u. z. no fchihis teefot atlahfita un jamakfajoi tahs weeta tihra naudas rente. To dširdot fainneeki tapufchi loti preezigi, kad ifghajufchi if pagasta nama, hurah fauzeeni negribejufchi mitetees. Un fchis preeks pahrwehtees tuhlika par fwehtkeem. Uf kahdas mahjas laufa atwefta muza alus, pee lam semneeki dfeedajufchi fwababibas dfeefmu: „Swababiba dahrgā dahwana“ un zitas tai lihdfigas dfeefmas. Wehlati tizis kahds muftkas koris ari atahinat par preeka pawairotaju, kurfch teem dafchus jautus gabalus preefchā fpehlejis. Loti aifgrahbtās balfis fainneeki dfeedajufchi ari „Deems fargi Reifaru.“ Bet tikai pagastu semes fainneekem flaufta tikufe atlahfita, muifchahs semes fainneekem ta paleefot wehl turpmat ari un tee efot par to loti nofklumufchi. — Ir fchis notikums leezina atkal flaidri, ka Wahzu laiftrahiti nepateefibu runā, kad tahs beeschi zenfchahs ifpauft, ka semneeki pafchi wehlotees flauftu, tadeht ka wizeem efot ar to weegli atlihdfinat fawu renti, nefa ar flaidru naudu.

Galwas naudas gadi jau flaititi un iffludinajumu par winas atfelfchanu warbuht wehl fchini gadā fagaidifim. Par fcha jautajuma likteni „Nowofti“ pasneefis fchahdas finas: Galwas naudas atfelfchanu waldira jau reis reifem ir pahrfpredufe pehdejo 20 gadu laifa. Pamatis fchihm pahrfpreefchanahm dots zaur Wifaugftalo ufafu no 1. janwara 1863. gada, par galwas naudas atfelfchanu pee pilfoneem (birgereem). Bet tahs dafchadās komifijas, kas ar fcho jautajumu nodarbojahs, nepanahza nelahdas fefmes. Tadeht 23. martā 1869. gadā Wifaugftali tapa pawehlets zelt jaunū komifiju, sem finansminiftra wadifchana. Schi komifija bij nodomajufe, galwas naudas weeta, proponeeret: a) pelkas nodofchanu (lihds 3 milj. rbl.) — no naudas kapitaleem, tirdšneezibas, induftrijas un patiga darba; b) personu nodofchanu (lihds 16½ milj. rbl.) — no latras personas, kas atronahs darba gaddis, un c) zeematu nodofchanu (lihds 18 milj. rbl.) — no wifu semes ihpafchneeku zeemateem. Zaur to buhtu semneeku nodofchanas tapufchahs mafakas par kahdeem 30 milj. rublu, kuri nu buhtu jamakfa zitahm pelnitaju un ihpafchneeku fchirahm. Tagadejais minifters atrodot par nederigu, uf reis atzelt galwas naudu, un gribot to ifdarit wairaf gadu laifa. Finanzminiftra jaunajam projektam efot fchahbi pamati: 1) nodofchanahm, kas nahf galwas naudas weeta, jainizina ftrapiha ftrapiha nodofchanas malkajofchahm un nodofchanas nemalkajofchahm laufchu fchirahm; 2) iftruhlums, kas walstislahde rodahs zaur galwas naudas atfelfchanu, japeepilda pa leelalai dakai zaur jau pahrahwofcho nodofchanu pa-augftinafchanu; 3) pee jaunu nodofchanu eewefchchanu wifleelata wehriba jaleef uf to, ka netaptu fhla ruhpneneziba apgruhinata. Schos pamatus eewehrodams, finansminifsters tad ari efot fchini gadā walstispadomei eefneefis preefchlikumns: a) par tabakas alkifes pahrgroffchchanu, b) par kreposi-pofchlinahm pee ihpafchuma pahreefchanas zitu rokās bes pierfchanas, c) par fchtempelpapihra zenas pa-augftinafchanu, d) par tulles tarifa pa-augftinafchanu un tad wehl top fagatawots projekts e) par nodofchanu pa-augftinafchanu uf tirdšneezibas un induftrijas operazijahm. Wifas fchihis nodofchanas fahftees galwas naudas weeta pa majam, t. i. galwas nauda if gadus mafinasees tani pafchā mehri, kahdā zitas nodofchanas wairoftees. Preefch galwas naudas pilnigas atfelfchanas ir nodomats nolift 8 gadus, mafinajot wizu if gadus pa 6 milj. rublu.

Jufizminifteriju un Waldofcho senatu, tā „St. Pet. Ztga“ dširdjufe, gribot pahrewst uf Maflawu.

Ari barons Rosens, indirekto nodofchanu departamenta direktors, galigi atfahfshot fcho weetu.

Par Warschawas generalgubernatoru, generaladju-tanta Albedinfa weeta efot ifredets grafis Todlebenis, kura weeta par Wilsas generalgubernatoru nahfshot generalfchtaba preefchneeks, generaladjutants Obrufchewis.

No Kubanes apgabala. Scheit dshwo wairaf nefa puf-fimta familijas Latweefchu, kas wifas no Widsemes ir atnahfchahs un fcheit uf dshwi nometufchahs. Pal-

dees Deewam, wifas dshwo tihri brangi! Deelaka dala no winahm ftrahda un apfopj fawus laufus ar mafchinahm un tadeht ar wizi wairaf pafpehi nefa Widsemes femturi, bet turpreti ari fcheitan ir seme daudsi labaka nefa Baltijas gubernās, jo melnā seme naw feklala par peez pehdi, bet gan weetahm wehl dshlakti. Mehflufchanas winai newajaga, tadeht wif tee teef fadefsinati. No 23. februara eefahka fcheitan feht, bet wif femturi nopuhfchahs, ka neweens mahkulitis ar leetu fcheit naw ufnahjis lihds aprika mehnesim un deefin kad wehl parahdfitees. Wafaraja ir tihri panihkufi.

Mefchu fcheit naw, tadeht malkas weetu ifpilda falmi un fihli, kuri no lopu un fingu mehfleem teef taihti.

Sawas mahjas tee muhre no teegeleem, kuri tā teef taihti: mahlus jeb semi fajauz ar pelawahm, famin, eefit parmjōs un pehz faulē fafaltē.

Par wizu darbofchanas runajis, peeminefchu wehl kahds wahrduš par wizu attihstibas fahwolkū un flolas buhfchanu. Ir gan gauschi nofchelojams, ka flolu fcheitan naw un jauneki usaug bes flolas mahzibas. Don-flojōs pee. Stasnoi fhanzijas ir arifan weens futurs jeb apzeems Latweefchu, kuri fawu flolu uftahfijufchi un kura flolotajis flujiza lgs ftrahda nedelas deenā behrnus mahzibams un fwehtdeenas Deewa wahrduš turedams. Bet ta ir no Kubanes Latweefchem wairaf nefa fimts werstes tablu.

Latweefchu mahzitojs no Taganroga nahf fcheitan uf Zeifku tikai diwas reifes par gadu, un pafneefs fwehtu walarizu. Warbuht zeem. Latweefchu mahzitaji buhtu wairaf reis atnahfufchi — bet laudis pafchi to newehlahs. — Reinis.

No ahrfemem.

Franzija. Tunelis sem Lamanschahs kanala ftrapi Angliju un Franziju, tā finams, atrod Anglija ftrapi preteftibu. Tagad nu Franzusis Werars fahfahdijis preefchlikumu, tunela weeta labaf taiht milfu tiftu, no Franzijas uf Angliju pahz Lamanschahs juhrah fchaurumu. Tilla garums buhtu 36 kilometeri (kahdas 35 werstes). Werars ifflaidro, ka itin tapat, tā pahz dshlahm upehm un ziteem mafakeem juhrah fchaurumeem bijis eefpehjamis uftahfitt tiftus, to warefshot ari ifdarit pahz Lamanschahs kanalu. Presidents Grewi efot laipni ufnehmis Werara preefchlikumu, un Werars efot nobrauzis uf Angliju, farunatees par wizu ar Gladftonu.

Italija. Garibaldis tiks paglabats Kapreras falā, kur tas fawu pehdigo dshwes daku dshwojis, un nomiris. Wifch patis to efot wehlejees dshws buhdams. Tā tad wiza paglabafchana Panteona bafnizā, Romā, tā dafchi to wehlejohs, nenotiks. Garibaldis efot fawā testamentē nofahzijas, ka wiza lihdis tiftu fadefsinats un wiza pelni kahdā urnā paglabati. Sadegfchana notifshot uf fahrta, tā tas mehds buht wezōs laifōs, it ihpafchi pee Greekeem, un tā tas tagad wehl palaitam noteef Indija. Garibalda pelnu urna tiftshot paglabata sem weena afaziju kofa, wiza Kapreras dahrfā, blafus diwahm, fenaf nomirufchahm, Garibalda meitahm. Dshkis fchim brijcham ufstahdits Garibalda dshwolkū, un pee wiza tur goda wakti wirsneeki un matroschi no kara luga „Karidi“, kas fahweja pee Kapreras. Uf behrchm eeradifees waldiras un tautas weerneeku fafulzes deputati, un bes tam ari Romas pilfchā notifshot ofziela behrū fwinefchana, kas no waldiras isfihlota. Wif ziti fwehtki, kas frita fchinis deenas, atlika uf wehlatu laifu. Par peem. pagahjufcho fwehtdeenu wifā walsti bij winami Italijas konstituzijas fwehtki, bet tā ka Garibaldis diwi deenas eepreefch fwehtkeem bij nomiris, tad wizu fwinefchana tika atlika uf 6. (18.) juniju. Tapat tika atlikti Magini peeminas fwehtki, kas fchinis deenas bij fwunami Genuas pilfchā. Jfdofchanas preefch Garibalda behrchm aifmafahs waldira. Bes tam waldira jau fefideem likufe tautas weetneeku fafulzei preefchā, atwehlet naudu preefch tautatufkas peeminas zelfchanas Garibaldam un preefch penfijas malkafchanas Garibalda atraitnei un behrneem. Weetneeku fafulze tulin, bes kahdahm apfpreefchanahm peerehmufe waldiras preefchlikumus, nofpreedama Garibalda atraitnei un Garibalda 3 behrneem, fattram 16,000 libru gada naudas if walstis lahdes uf wifu muhfchu.

Atbildes.

Mefshotneekam R. Tahds gabalikus, tā peefubitee un fnojumus, labprahit ufnehmim; bet dšefotus — mihli luhfam, faufsejeet muhs wehl kahdu gadu ar teem. Tad warat prowel peefuhiti kahds pahri dšefalus no teem, kusus Zubis turat par wifu labafajem.

S. R. — R. Labprahit fagalbitum no Jums wehl kahds firojumus.

D. Zahnim. — A. Drihsā laifa wehlehm Zubu lagftigalai vogot fawā „uws lihzi“. „Pehdejos sobinu brabhus“ jau buhfeet lahjujufchi, tadeht fawus wairs nepeefufteet. — Sweiki!

„neekam!“ Zubis neefat wid fawt lahds „neek“, tadeht ar mifku prahtu Zubis ufneemam fawu lihdsftrahdneeku puftā. Reh.

Sludinājumi.

Veelgabaldimdošchu urrah!
Kaspar Marijas ikdsei, ar
Frih Pohlšt iku,
 ka faderinateem
 issauz wairat Pahrdaugawas dseedataju wabrda
J. Rubins, R. Reinsons.

Zeem, pag. walbem peedahwasam
galwas naudas grahmatinas
 us laba papihra un
magaknas grahmatinas
 Pubzischu Gederts un beedris Riga.

**Latweeschu-Arcemu-Wahzu-
 Wahrniza.**

Izibota no Lautos Apgaisfmošjanas Ministerijas.
 Stipri eefesta maksā 1 rbl. 40 kop.
 Dabujama Pubzischu Gederta un beedra
 grahmatu bodē, Riga.

Janna grahmata.

Nupat isnahkufe A. Braschowa apghadiba, Wentpils
Zozigas
Pasazines un stahstini,
 to gan originaligi, gan ar no Wahzu raksteem
 tapinatasm domabm farahstis Ernsts Dunsbergs.
 Maksa 40 kop.

Nupat tika gatama:

Selta Else's

III. beidsama data, maksā 30 kop.
 Dabujama pee apghadatoja Pubzischu
 Gederta un beedra, Riga.

Dahwinajums

Martinsohna Marijas ikdsei
 „Es sapnoju par tevi,“
 dseefina sopranam jeb baritonam ar klaveeru
 parwadishanu, komp. no P. Schanzberga.
 Maksa 30 kop.
 Dabujama Pubzischu Gederta un beedra
 grahmatu bodē, Ahr-Rigas Kalku-ecela Nr. 14.

**Egles un preedes balkus, plan-
 kas, dehtus, lates**

un wisnifabus buhwolus par lehtu maksu peedahwa
E. Jakobsohns,
 Zelgawa, upes eela Nr. 4, aif bruhwera Germtutha.

Stempelmark un stempelpapihris
 ir dabujams pee
E. Jakobsona,
 Zelgawa, upes-ecela Nr. 4, aif bruhw. Germtutha.

Rigas Latw. beedriba.
 Swehtdeen, 30. maija 1882. g.
 isbraukšana

Satumos,

us Staktu birsi
 netahlu no Lipstu (Friedrichshof) stanžijas.
 Robraus Riga, no Bolderojas bahnusa pulstien
 7 45 min. riba, atrakat no Lipstu stanžijas pulst. 9
 45 min. watarā.
 Biletis turv un atpakal maksā 125 kop., behrneem
 60 kop. Kas Staktis ween peedalkfees, maksas 30 k.
Rahrtibas Komisija.

Janna grahmata.
Pahrtrauta Jahnis
 un wina
 „Domas par tantisk. dsej. nodibinaschann.“
 No Kalminecka. — Maksa 25 kop.
 Pubzischu Gederta un beedra apghadiba.

Jannas grahmatas.
 C. Sieslack'a apghadiba nupat tika gataws:
Lapfa Ruhninsch.
 Ar W. fon Kaulbacha sihmejnneem.
 Latwiski pahrzehlis un fastandinajis C. Dunsbergis.
 Burtņizās no 1-6. Katra burtņiza maksā 50 kop.
 Dabujama Pubzischu Gederta un beedra grahmatu pahrdotawa, Riga. Tad wehl

Geografija tautas skolahm.
 Sastahdijis skolotajs R. Kopmanis.
 Ar dand' sihmejnneem. — Maksa 40 kop.
 Iznahkufe un dabujama Pubzischu Gederta un beedra apghadiba, Riga
 Ahrpilschtas Dsirnavu un Kalku-ecelas stuhri Nr. 14.

Muhju grahmatu pahrdotawa dabujama
Keis. Majestet. Aleksandra III.
portreja,
 eljas krahsahm drukata krahschu bilde, generata
 mundeera, gandrihs pilna auguma, maksā:
 plata, seltita rahmi, 24 zollas augsta, 19 1/2 zollas plata 3 rbl. gabala.
 " " " 28 " " 22 1/2 " " 4 " "
 tapate seltita baroka rahmi " " " 5 " "
 " " " ar kroni un walstis ahboli " " " 6 " "
 selt. bar. rahmi ar kroni un walstis-ahb. 34 z. aug. 29 z. pl. 10 " "

Uf ihpafschu pagehrschanu teel aridsan smalkaki isrotati rahmi
 sagatawoti. Zeredomi, ka pagasi walbes, pag. teefas, beedribas un
 priwat personas, fawa mihlota Semes Tshwa bildi eegahdahs, esam
 to til wifai lehti aprehklnajuschu.

Pubzischu Gederts un beedris,
 Ahr-Rigas Kalku-ecela Nr. 14.

Saweem zeem. pirzejeem daru sinamu, ka pahrdodu
Odams un beedra superfosfatus
 no 13 lihds 14% fosfora slahbuma,
 apalsch Rigas politehnikas ismekleschanas stanžijas kontroles.
 Katram pirzejam ir bruhw, kas pehrf ne mafat la 30 pudus, listt pee Ri-
 gas politehnikas par welti ismeklet, waj ir no manis galwotais stiprums.
 Apsolu saweem pirzejeem labu apdeeneschannu, riktigu swaru un lehtu zenu.
 Ar zeemischannu
Sander Martinsohn,
 Nr. 16. Riga, Peterburgas Ahr-Riga Kalku-ecela Nr. 16.

Manā grahmatu bodē, Ahr-Rigas Kalku-
 ecela Nr. 14, ir dabujama:
Нѣмецъ и Іезуитъ
въ Россіи.
 Сочиненіе К. В. Трубникова.
 Pubzischu Gederts un beedris.

Pawafaras beedriba
 brauks swehtdeen, 6. junija 1882.
 ar twaitoni
us Minascheem,
 un zels pilnas fabulzes usbewuma, beedribas dibinata-
 jam un pirmam preekschneekam, nelaisa Kr. Vange
 igam peeminekl' us lapa. Pehz tam

Salumu jautriba.
 Ibrauks pulstien 3 rihstā no Dubultu steeem, pee-
 turehs Sarlandaugawa un abeem steeem Miblgrahwt.
 Napakal brauks pulstien 8 watarā. Braukšanas laits
 rehkinats uf 7 stundabm.
 Biletis lihds peektdeen, 4. junijam (ari beez-
 dreem) a 1 rbl., behrneem a 50 kop., dabonamas pee
 K. Mecken, Z. Worobjew un A. Afschensampf Igeem
 Sarlandaugawa. Pubzist un beedru grahmatu bodē,
 Kalku un Dsirnavu celas stuhri. M. Irbit lga grah-
 matu bodē pee Schaklu wabreem. M. Miberg lga
 grahmatu bodē Titta gala un pee P. Grotin lga —
 Miblgrahwt.
 Sepdeen, 5. junija un braukšanas deenā
 maksā biletēs 150 kop., behrneem 75 kop.
 Minaschās peedaloetēs 25 kop.
 Preekschneeziba.

Pirma Arcemu
uguns- apdroshinaschanas
beedriba,
 dibinata 1827. gadā.
 Agenti:
 Zehfiss — G. Wolsmann,
 Walfā — Moris Holland,
 Kalmecra — R. W. Müller,
 Rimbaschōs — W. D. Gufslawsky,
 Rujhenē — Eduard Dabbert.

Dfelszeta branzeeni.
 (Sahlot no 1. maija 1882. g.)
Pa Zelgawas dfelszeta.
 1) Starp Rigu un Mofschelneem.
 No Rigas isbrauz: 2 vj p. un 7 10 w. — No Zelg-
 was isbrauz: 3 27 vj p. un 8 36 w. — No Lip-
 steem isbrauz: 4 9 vj p. un 9 15 w. — No Ruzes
 isbrauz: 5 19 vj p. un 10 15 w. — Nonahf Mo-
 schelns: 6 35 vj p. un 11 19 w.
 No Mofschelneem isbrauz: 4 47 r. un 8 28 w. — No
 Ruzes isbrauz: 6 14 r. un 9 38 w. — No Lipsteem
 isbrauz: 7 18 r. un 10 30 w. — No Zelgawas is-
 brauz: 8 15 r. un 11 31 w. — Nonahf Riga: 9
 30 r. un 12 43 w.
 2) Starp Rigu un Zelgawu.
 No Rigas isbrauz: 10 10 vr. p. — No Olaines is-
 brauz: 10 51 vr. p. — Nonahf Zelgawa: 11 20
 vr. pufb.
 No Zelgawas isbrauz: 3 35 vj p. — No Olaines is-
 brauz: 4 25 vj p. — Nonahf Riga: 5 6 vj p.
Uf Rigas-Dinaburgas dfelszeta.
 No Rigas isbrauz: 7 r., 11 15 vr. p. un 7 waf. —
 Nonahf Stribwerda: 9 7 vr. p., 1 14 vj. p. un 8
 59 w. — Nonahf Krihsburgā: 10 53 vr. p., 2 49
 vj p. un 10 35 w. — Nonahf Dinaburgā: 1 40 vj.
 p., 5 25 vj. p. un 1 10 n.
 No Dinaburgas isbrauz: 5 45 r., 5 vj. p. un 8 40
 w. — Nonahf Krihsburgā: 7 59 r., 7 4 vj. p.
 un 10 54 w. — Nonahf Stribwerds: 9 34 r., 8
 50 w. un 2 29 n. — Nonahf Riga: 11 35 p., 11
 55 w. un 2 30 n.
Uf Rigas-Miblgrahwes dfelszeta.
 No Rigas isbrauz: 5 15 r., 11 5 r. un 5 25 vj p.
 — Nonahf Miblgrahwt: 5 45 r., 11 35 vr. p. un
 5 55 vj p.
 No Miblgrahwes isbrauz: 6 55 r., 1 35 vj p. un 7
 25 w. — Nonahf Riga: 7 25 r., 2 5 vj p. un 7
 55 watarā.

Kristaps Germanis
 peedahwa no fawas
kungu drehbju magasinas,
 № 4, Riga, Teatra eela, № 4.
 gatawus kungu apgehribus jaunads musturd, pehz wifiaunakās modes
 schubius un pahrdod wafaras paletos no 9 1/2 rbl. sahlot
 " " " uswalkus " 15 " "
 " " " biffas " 4 1/2 " "

Pastelleschanas teel isharitas lahrtigi un mehreni aprehklnatas.
 Drehbi, kas atrodahs us pascha legeri, aprehklnu par fabrikas zenu. Peememu
 ari darbā ja apsielletajs patš drehbi dod.

Ruston, Proktors un beedris, Pinskiņē,
 dabuja par fawahm labahm
 lokomobilem un garaim kutamam maschinehm,
 wairak ka 160
 pirmahs goda-ahgas,
 selta un sudraba
 medalus.

wairak ka 160
 pirmahs goda-ahgas,
 selta un sudraba
 medalus.

Agenti:
 Riga, Bieglers un beedris, Ceevaja,
 ulf. Kalku-ecela Nr. 6. septā. Meksander-ecela Nr. 6.